

מבארת הגמרא: רבי יוחנן אמר לא קנה לוקח, כיון שסבר, קנין פירות שיש לאב בקנין הגוף דמי, ואם כן עד שלא מת אין הבן יכול למכור אלא על אותו זמן שיבא לידו. וכיון שלמעשה לא הגיעו הנכסים לידו, שהרי מת בחיי אביו, לא קנה הלוקח, ושאר יורשי האב ירשו נכסים אלו.

אבל, אם הבן לא מכר את הנכסים, ומת בחיי אביו, יורשי הבן ירשו את זכות אביהם שהיתה לו בקרקע, ולא יורשי האב (150).

אך כשמכר, סילק נפשו מהנכסים משעת המכירה, וגם הלוקח לא זכה בהם עד שעת מיתה, שאז יכול לזכות בנכסים מכחו, ולכן אם מת הבן לפני אביו, לא זכה הלוקח בכלום (151).

וריש לקיש אמר, קנה לוקח. דסבר קנין הפירות שיש לאב בנכסים לאו בקנין הגוף דמי, ואם כן הבן יכול למכור את גוף

ורבי יהודה ורבי יוסי ב"דוכרין פתגמי דהורו באנפנא פליגי" כנ"ל.

שנינו במשנה: "הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו האב אינו יכול למכור מפני שהם כתובים לבן, והבן אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב. מכר האב, מכורין עד שימות. מכר הבן, אין ללוקח בהן כלום עד שימות האב".

איתמר, האמוראים דנו בענין זה בבית המדרש: מכר הבן את אותם הנכסים שנתן לו אביו לאחר מותו, בחיי האב, ומת הבן בחיי האב, האם לאחר מות האב זכה הלוקח בנכסים?

קל"ב-1 אמר רבי יוחנן, לא קנה לוקח, אפילו לאחר מות האב (149). כמו שיבואר להלן.

וריש לקיש אמר, קנה לוקח אחר מות האב.

אחרונה". והקשו עליו התוספות, הרי קימא לן (לקמן קס"ב א) שאין למדין משיטה אחרונה, [שמא הוסיף את השורה האחרונה אחר חתימת העדים, כיון שאין העדים חותמים סמוך לכתב ממש], ומדוע בסוגיין למדים משיטה אחרונה?

150. עיין רשב"ם. ובבאור החילוק בין ירושה למכירה, כתב הריטב"א, שלגבי היורשים לא הקפיד האב, ונתן את הגוף מעכשיו, כדי שבנו או יורשיו יקבלוה.

151. דברי רבי יוחנן טעונים באור. א. כיון שקנין הגוף של האב מעכב ביד הבן מלמכור, ואם מכר בחיי האב, הרי הוא כאילו מכר דבר שאינו שלו, אם כן, מדוע אם מת האב בחיי הבן קנה הלוקח, הרי הוי כאומר לו "מה שאירש מאבא מכור לך" שלא אמר כלום?

ובהגהות רב אליעזר משה הורביץ כתב, שכותבים את המילה "וקנינא" קודם השורה האחרונה. ולכן אפשר ללמוד ממנה.

149. הרשב"ם כתב, שיחזרו הנכסים ליורשי האב, כיון שהבן כבר הסתלק מהם. אך התוספות הביאו בשם הריב"ן שיחזרו הנכסים חיוורשי הבן.

ובבאור מחלוקתם, כתב בקובץ שיעורים (תע), דהתוספות סברי, שלא סילק הבן את עצמו